

Dosar nr. 2r-33/19

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi (R. Popescu-Balta)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, V. Cotorobai, A. Panov)

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Druță
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil,

împotriva încheierii din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de către Silvia Costețchi,

c o n s t a t ă :

La 28 septembrie 2015 Silvia Costețchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil.

După mai multe concretizări, reclamanta a solicitat dispunerea înregistrării la Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, OCT Anenii Noi a contractului de vânzare-cumpărare a imobilului încheiat între XXXXX și XXXXX la 03 octombrie 1997, înregistrat cu nr. XXXXX, autentificat de către Primăria s. Calfa, recunoașterea bunului imobil, teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de XXXXX ha, amplasat în r. Anenii Noi, satul Calfa ca bun proprietate comună în devălmășie dobândit în timpul căsătoriei încheiate între Viorel Costețchi și Silvia Costețchi, recunoașterea dreptului de proprietate asupra materialelor de construcție din care este edificat bunul imobil: casă de locuit cu suprafața de 138,5 m², garaj cu suprafața de 24,4 m², beci cu suprafața de 17,9 m², șură cu suprafața de 17,1 m², amplasate în r. XXXXX, s. XXXXX, pe terenul cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX ha, specificate în raportul de constatare tehnico-științifică nr. 084-16 din 19 aprilie 2016 ca fiind bunuri proprietate comună în devălmășie dobândite în timpul căsătoriei încheiate între Viorel Costețchi și Silvia Costețchi, determinarea modului de folosință a bunului imobil nominalizat prin partajarea conform primei părți a variantei de partaj, expuse în raportul de constatare tehnico-științifică nr. 084-16 din 19 aprilie 2016, prin care să fie atribuit Silviei Costețchi 50 % din terenul cu nr. cadastral XXXXX, ce va constitui suprafața

de XXXXX ha, camera locativă nr. 2 cu suprafața de 12,0 m², camera locativă nr. 3 cu suprafața de 10,4 m², lit. „1” garaj cu suprafața de 24,4 m², lit. „2” șură cu suprafața de 17,1 m², iar lui Viorel Costețchi să-i fie atribuit teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de XXXXX ha, camera locativă nr. 1 cu suprafața de 21,9 m², coridor nr. 4 cu suprafața de 19,8 m², bloc sanitar nr. 5 cu suprafața de 7,8 m², lit. „3” beci cu suprafața de 17,9 m², obligarea pârâtului să înlăture impedimentele la folosirea bunului imobil atribuit reclamantei și la executarea lucrărilor expuse în pct. IV – concluzii al raportului de constatare tehnico-științifică nr. 084-16 din 19 aprilie 2016, încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătorei Anenii Noi s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil.

La 22 mai 2018 Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 17 mai 2018 a Judecătorei Anenii Noi.

Prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, și i s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării apelului motivat și probelor invocate în susținerea acestuia, precum și extrasului din Registrul bunurilor imobile, cu conținutul valorii bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, din r. XXXXX, s. XXXXX, or, raportul tehnic despre costul bunului imobil și costul variantelor de partajare a bunului imobil, la fel, s-a comunicat despre necesitatea achitării taxei de stat în cuantum de 75% din valoarea bunului pretins din 3% la depunerea acțiunii, acordându-i pentru aceasta un termen de 30 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

Prin încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, cu restituirea taxei de stat în cuantum de 750 lei, achitată la data depunerii apelului.

La data de 19 noiembrie 2018 Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel, în același complet de judecată.

În motivarea recursului, recurenta a indicat că în cadrul ședințelor de judecată s-a stabilit imposibilitatea prezentării extraselor din Registrul bunurilor imobile și evaluării, dar și în cererea apelantei din 25 octombrie 2018 s-a comunicat instanței de apel despre acest fapt, fiind solicitată aplicarea prevederilor art. 88 alin. (1) CPC, însă instanța de apel nu s-a pronunțat în privința acestei cerințe, fiind obligată apelanta să prezinte acte de care nu dispune.

În acest sens, recurenta a subliniat că omisiunea instanței de apel constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil, întrucât, fiecare participant la proces se bucură de dreptul de a dispune liber de drepturile procedurale și de a exercita actele de procedură corespunzătoare, iar instanța are obligația corelativă de a oferi un răspuns la acestea, în caz contrar hotărârea judecătorească va fi considerată nemotivată.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs reține că, încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată de instanța de apel, în adresa participanților la proces, inclusiv și în adresa avocatului Petru Bălănel, la data de 02 noiembrie 2018 (f.d. 176), totodată, Colegiul are în vedere că, la materialele dosarului, nu este anexată dovada recepționării acestui act de către participanții vizați.

Astfel, recursul declarat de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, la data de 19 noiembrie 2018, a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de către Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil și restituirea cauzei spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni, într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Iar, în conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele cauzei rezultă că la 28 septembrie 2015 Silvia Costețchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil.

Prin hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătoriei Anenii Noi s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil.

La 22 mai 2018 Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 17 mai 2018 a Judecătoriei Anenii Noi.

Prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, și i s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării apelului motivat și probelor invocate în susținerea acestuia, precum și extrasului din Registrul bunurilor imobile, cu conținutul valorii bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, din r. XXXXX, s. XXXXX, or, raportul tehnic despre costul bunului imobil și costul variantelor de partajare a bunului imobil, la fel, s-a comunicat despre necesitatea achitării taxei de stat în cuantum de 75% din valoarea bunului pretins din 3% la depunerea acțiunii, acordându-i pentru aceasta un termen de 30 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

Iar, prin încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, cu restituirea taxei de stat în cuantum de 750 lei, achitată la data depunerii apelului.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1).

Iar, potrivit art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile, de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Respectiv, verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele invocate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, la emiterea acesteia, Colegiul, consideră că, instanța de apel neîntemeiat a restituit cererea de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, din cauza neîndeplinirii integrale a indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea din 04 septembrie 2018.

Așadar, prin încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că apelanta a achitat taxa de stat în cuantum de 750 lei, la alegerea lor, fără a contesta încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, precum și, fără a motiva, apelanta nu a prezentat extrasul din Registrul bunurilor imobile, cu conținutul valorii bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din r. XXXXX, s. XXXXX, or, raportul tehnic despre costul bunului imobil și costul variantelor de partajare a bunului imobil.

Totodată, instanța de apel a subliniat că apelanta nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în cuantum de 75% din valoarea bunului pretins din 3% la depunerea acțiunii, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile sau raportului tehnic despre costul bunului imobil, care nu au fost prezentate instanței de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea sus menționată neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, or, conform materialelor cauzei, la data de 25 octombrie 2018, apelanta Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, a depus cerere, prin care a solicitat punerea pe rol a apelului declarat de aceasta, la care a anexat dovada achitării taxei de stat în cuantum de 750 lei și apelul motivat (f.d. 155-169).

În susținerea acestei cerințe, cu trimitere la prevederile art. 88 alin. (1) din Codul de procedură civilă, apelanta a indicat că nu are acces la informația solicitată de instanță, deoarece la moment Silvia Costețchi nu figurează, în Registrul bunurilor imobile, în calitate de coproprietar al bunurilor revendicate, în acest sens, urmând ca, după punerea cererii pe rol, să solicite concursul instanței pentru eliberarea certificatului nominalizat și respectiv, achitarea taxei de stat suplimentare.

În contextul celor evidențiate supra, Colegiul elucidează că potrivit art. 88 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care, la momentul depunerii cererii, determinarea valorii acțiunii este dificilă, taxa de stat se plătește cu aproximație, urmînd

să se încaseze ulterior o taxă suplimentară în corespundere cu partea din valoarea acțiunii, stabilită de instanță la soluționarea cauzei în fond, pentru care nu s-a plătit taxă de stat la momentul depunerii cererii.

În acest punct de analiză, Colegiul elucidează că instanța de apel urma să argumenteze neadmiterea poziției apelantei, din moment ce ultima a invocat că determinarea valorii acțiunii la această etapă este imposibilă, mai mult ca atât, a achitat taxa de stat în cuantum de 750 lei, diferența, obligându-se să o achite suplimentar, în acord cu prevederile sus menționate.

Totodată, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel, în ce privește imputarea apelantei, a faptului necontestării încheierii din 04 septembrie 2018, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, în condițiile în care art. 368 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează expres că încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul, fapt care a și fost menționat nemijlocit de către Curtea de Apel în încheierea nominalizată.

Din această perspectivă, Colegiul învederează că instanța de apel într-un mod superficial a examinat cererea apelantei de punere pe rol a apelului, or, așa cum s-a stabilit, deși apelanta, prin cererea din 25 octombrie 2018, a comunicat instanței despre motivele înlăturării parțiale a neajunsurilor, indicate prin încheierea din 04 septembrie 2018, totuși, instanța de apel a reținut că apelanta, fără a invoca careva motive, nu a prezentat actele solicitate.

În condițiile respective, Colegiul consideră că, prin dispunerea restituirii apelului declarat de Silvia Costețchi au fost admise niște formalități exagerate și neprevăzute de legislația procesuală, ca forme ordinare de respectare pentru accesul liber la justiție, fiind o măsură neproportională în îngrădirea nejustificată a dreptului la un tribunal.

Principiul proporționalității, presupune că oricare decizie sau măsură adoptată de organele abilitate urmează să se bazeze pe o justă și echitabilă evaluare a faptelor, pe echilibrare adecvată a intereselor implicate, precum și pe o selectare coerentă a mijloacelor și mecanismelor care urmează a fi utilizate în vederea atingerii unui scop predefinit.

Totodată, prin restituirea cererii de apel în litigiu dedus judecării, s-ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil și a principiului disponibilității, consfințit în art. 27 Cod de procedură civilă, care statuează expres că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, ceea ce este inadmisibil.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 6 CEDO, care stipulează că, orice persoană are dreptul la judecarea pricinii ”în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor ale părților litigante. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect.

În consecință, constatarea Curții de Apel Chișinău precum că, apelanta Silvia Costețchi nu a îndeplinit în totalitate indicațiile instanței de apel și pe cale de consecință restituind cererea de apel, în condițiile în care acestea nu au avut o motivare suficientă, poate fi calificată ca o îngrădire a accesului la justiție, a apelantei, garantat de

prevederile art. 20 al Constituției RM și art. 5 Cod de procedură civilă, conform cărora orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, odată cu casarea încheierii prin care s-a restituit cererea de apel, problema cu privire la punere pe rol a cererii de apel a apelantei Silvia Costețchi împotriva hotărârii din 17 mai 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, rămâne nesoluționată, eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fapt ce impune admiterea recursului, cu casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare, sub aspectele sus menționate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, argumentele invocate de către recurent sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel, a casa încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil și a restituii cauza spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Silvia Costețchi, reprezentată de avocatul Petru Bălănel.

Se casează încheierea din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Costețchi împotriva lui Viorel Costețchi cu privire la recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, determinarea modului de folosință a bunului imobil și partajarea bunului imobil, cu restituirea cauzei spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Ion Druță

judecătorii

Mariana Pitic

Galina Stratulat